

(Из Архиве НСПМ, 8.8.2007)

Обележавање годишњице „Олује“ као војно-редарствене акције хрватске војске, која је довела до највећег егзодуса српског народа у савременој Европи након Другог светског рата, у Хрватској је још једном искоришћено за одбрану пре свега званичног државног и националног става да је ова акција била легитимни војни подухват којим је Хрватска ослобођена од окупатора и агресора. Без обзира на то што је и у Хашком трибуналу ова акција окарактерисана као удружени злочиначки подухват који је за последицу имао незабележено етничко чишћење, званична хрватска пропаганда и највиши државни функционери не одустају од става о домовинском и ослободилачком карактеру рата на територији коју су већински настањивали Срби.

И овом приликом у својим иступањима највиши државни функционери Хрватске, председник Стјепан Месић и премијер Иво Санадер, одговарају на оптужбе из Србије о карактеру акције „Олуја“, које су, иако веома умерене и коректно интониране, изазвале велики отпор и одијум у хрватској јавности. Зато је слање поруке Србији имало за циљ да тамошњој јавности још једном укаже на то да немају намеру да одустану од добро познате реторике о великосрпској агресији и окупацији. На овај начин они се у исто време обраћају и својој јавности и вероватно отварају предизборну кампању служећи се реториком деведесетих када је на делу била огољена антисрпска пропаганда. Очигледно је да ће однос према преосталом српском народу, рату у Хрватској и укупним српско-хрватским односима бити једна од кључних тема у предстојећим парламентарним изборима.

Државни врх Хрватске је у изјавама поводом обележавања годишњице „Олује“ испољио апсолутно јединство. Према њиховим мишљењу, „Олуја“ је била сјајно изведена војно-редарствена акција, која је најзад, после толико времена и дуготрајних политичких сукоба, решила све проблеме Хрватске јер је окончала њихов највећи историјски проблем и баласт и довела до дефинитивног решења српског питања. Након ове „сјајне“

војне победе, у Хрватској је остало мање од три одсто Срба, и тиме је остварен стари политички циљ најекстремнијих и најрадикалнијих шовинистичких идеолога – да се коначно и за сва времена стави тачка на српско питање.

Фрањо Туђман, признати отац хрватске државе и нације, својевремено у изјавама није крио да заступа овако замишљен начин решавања српског питања – кроз радикално етничко чишћење Хрватске од реметилачких Срба, који су на својим опанцима донели српску земљу, како је говорио тадашњи високи функционер Хрватске Демократске Заједнице и председник Хрватског сабора Стјепан Месић. Зато српски заступник у овом сабору Милорад Пуповац с правом пита шта се то слави у Хрватској када се „Олуја“ уздиже у ранг домовинске захвалности и ослобођења од агресора.

Шта заиста слави Хрватска? Одговор нам могу дати Месић и Санадер својим изјавама на Книнској тврђави. Судајући по *Вјеснику*, осврћући се на недавне изјаве србијанских челника о „Олуји“ као злочину којем је циљ било протеривање Срба, Месић наводи: „Хрватска је жељела излаз из кризе договором, али друга страна је наметнула рат. Било би добро да у Србији доживе катарзу и схвате гдје је планиран рат и одакле је вођен. Они то морају јасно и гласно рећи не ради нас, него ради својих грађана. Није довољно рећи 'То је направио Милошевић'. Он сâм није могао направити ништа. Они који су бирали Милошевића и ратну опцију морају знати и да одговарају за последице. На нашој страни је било оних који су чинили недозвољене радње, но ми их процесуирамо. Било би добро да Пуповац и други кажу истину о Србима у хрватским редовима који су дали животе за Хрватску, а и на референдуму о самосталности највећи део Срба гласао је за самосталност.“

Санадер се само придружује Месићевим оценама: „Пети коловоза Хрватску чини поносом јер је 'Олујом' доказала одлучност да сама ријеша своје проблеме, што свет цијени. Очито у Београду још нису схватили да су они починили агресију на Хрватску и држали готово трећину њеног територија под окупацијом скоро четири године. Док Србија не схвати да је била агресор, а да је Хрватска имала право и дужност бранити се, неће бити добро. Ради саме Србије и њених грађана, морају се суочити са прошлосту и схватити да је 'Олуја' била оправдана ослободилачка операција на коју смо поносни. Данас славимо побједу истеривања окупатора из земље. Нечасне радње се процесуирају и оне не могу бацити љагу на 'Олују' јер нема колективне кривње, већ само индивидуалне. Нитко осим нас неће писати хрватску повијест и мијењати повијесну истину. Данас смо самосвесни, имамо чврст међународни положај и на прагу смо уласка у ЕУ и НАТО. Што прије тамо уђемо, бит ћемо сигурнији у то да нитко неће мијењати повијесну истину“, истиче Санадер, кога наши грађански политички кругови величају као представника умереног и реформског крила Хрватске демократске заједнице.

Ни Владимир Шекс није пропустио прилику да се огласи, при чему је он још резолутнији и одређенији. Изјаве из Србије он је оценио као гурање главе у песак и покушај ревизије и кривотворења историје због унутрашњополитичких прилика у Србији. “Олуја” је била и остала најсветлија страница домовинског рата, ослободилачки акт сламања терористичке пријетње и терористичке творевине. ‘Олуја’ је била утемељена и на резолуцијама УН, а српске ратне вође су саме натјерале Србе на егзодус из Хрватске. Кривотворење повијести да се радило о злочиначком потхвату и протјеривању Срба с ових подручја неће угледати свјетло дана.“

Из ових изјава јасно је како најзначајнији хрватски државни функционери замишљају српску катарзу. Најважније је да српска страна прихвати колективну кривицу за отпочињање рата у Хрватској јер суочавање са прошлошћу претпоставља признање и прихватање колективне кривице. Нажалост, овакве ставове деле и наши дежурни борци за људска права и утеривање истине о српским злочинима и суочавању са прошлошћу. Они се при томе ниједним саопштењем нису огласили поводом највећег егзодуса српског народа после Другог светског рата, а иначе су веома активни поводом других годишњица. Вероватно се слажу са ставом хрватских званичника да су Срби отпочели рат у Хрватској као агресори и окупатори и да су након “Олује” добили шта су и заслужили, праведан изгон и етничко чишћење, а да су сами себе прогнали са својих територија у Хрватској, пратећи слепо своје ратне вође, док је хрватска војска само починила занемарљиве недозвољене и нечасне радње, протерујући српско становништво.

Реч „злочин“ није употребио ниједан хрватски функционер јер би то довело у питање домовински и ослободилачки карактер акције. За протеране и брутално убијане српске старце и цивиле резервисано је само спомињање недозвољених и нечасних радњи. Ана Трбовић у тексту „Болан подсетник масовног избеглиштва“ на веома убедљив начин говори о понашању наших бораца за људска и грађанска права: “Оно што највише поражава, међутим, јесте слаба заинтересованост поборника људских прва у Србији да се баве овим питањем, као и чињеница да највише српске дипломате понекад не смеју ни да разговарају са политичким представницима Срба из окружења. Заборављају да је борба за људска права једно од водећих европских начела и да је борба за српска права истовремено и борба за европска права. И ЕУ заслужује критике јер не предузима озбиљне мере да промени хрватски однос према повратку Срба, већ се засада задржава на писменим опоменама, дозвољавајући Хрватској да ужива погодности статуса званичног кандидата за чланство у ЕУ.“

Поред писмених опомена, Месић и Санадер нам резолутно поручују да Срби морају да

доживе катарзу тако што ће коначно признати да су смишљено организовали и спровели агресију на независну Хрватску и да су колективно криви за отпочињање рата. Треба рећи да је у „Олуји“ учествовало 300.000 хиљада добро обучених и наоружаних хрватских војника, који су имали логистичку и конкретну војну помоћ снага НАТО пакта и јединица из Босне и Херцеговине. Насупрот овим снагама, двадесет хиљада крајишких бораца није имало јасну представу о стратешкој политичкој и војној концепцији руководства Крајине. Однос је био седам према један, и то је тај ослободилачки поход поносне хрватске војске која је користила тактику спржене земље и планираног етничког чишћења. Не треба пропустити да се каже да је територија Републике Српске Крајине била под заштитом УН. При томе, нико од хрватских званичника није изрекао ни реч саосећања за протеране Србе. За њих су то били и остали агресори и окупатори које је требало – како је то лицемерно, али искрено говорио Туђман – позивати као да остану, а чинити све да се прогнају и никад више не врате на просторе на којима су живели вековима.

Та је тактика примењивана у „Олуји“ и дала је резултате којима је Туђман био задовољан. Напокон се остварила његова визија: Срби у Хрватској више никада неће бити значајан политички и друштвени чинилац, најзад је решено српско питање. У тим „ослободилачким“ данима Туђман није крио одушевљење чињеницом да су Срби напустили Хрватску, у чему ни тада, а ни данас није усамљен.

У свом познатом и толико пута опробаном пропагандистичком маниру хрватски функционери тврде да је у току спровођења, а нарочито након окончања „Олује“, било спорадичних нечасних и недозвољених радњи које се процесуирају, али се домовински и одбрамбени карактер акције не може и не сме доводити у питање. Овај класични политички мит је универзални аксиом у који ретко ко у хрватском политичком и друштвеном животу сме посумњати. Било би интересантно да нам хрватски функционери кажу колико је то индивидуалних починитеља нечасних и недозвољених радњи процесуирано. Када се слави истеривање окупатора и агресора из Хрватске, реч је заправо о перфидној и неприкривеној намери да се обави етничко чишћење српског народа, који је до 1989. био конститутивни народ у Хрватској.

Санадер и Месић нису поменули да су прогнани Срби били грађани Хрватске који су вековима живели на овим просторима, чак су и гласали за независност Хрватске и учествовали у јединицама хрватске војске. За њих су они праведно истерани великосрпски агресори који су окупирали трећину хрватске територије. Историчар Василије Крестић у многобројним радовима аргументовано је показао континуитет хрватске политике чији је циљ било коначно решавање српског питања. Он је, коментаришући тезу о српској кривици за организовање и отпочињање рата у Хрватској, недавно рекао: “Видео сам многа хрватска документа и апсолутно одбијам тезу да су

Срби изазвали рат. Главни циљ Хрватске и Туђмана је био да путем рата добије етнички чисту државу. Подсетио бих на Туђманову изјаву да рата не би било да га нисмо хтели.“

Прослава годишњице “Олује“ обележена је и концертом певача Марка Перковића Томпсона у Чавоглавама, којем је присуствовало више од 50 хиљада људи. Он је иначе познат као отворени заговорник проусташких ставова и етничког чишћења Срба. “Срби лажу, они су такав народ. Не могу они нас вољети нити је то природно. Они су наши вјечни заклето непријатељи, повијест је то показала и стално се то понављало. Уосталом, зашто ми публика на концерту не би викала ‘Усташе, усташе’? Тај би концерт могао бити примјер свим политичким структурама како млади могу бити јединствени. Нема ничег лошег у мојем изношењу десничарских, усташких увјерења. Не треба законом забранити истицање усташких симбола у јавности. Мени особно не сметају усташки симболи. Зашто би ми сметали?“

Колона аутомобила на улазу у ово место била је дуга десет километара, а у пратећим манифестацијама учествовао је министар у хрватској влади Драган Приморац. Да ли то значи да он подржава отворене проусташке ставове? О томе Санадер није нашао за сходно да каже ни реч.

Ипак, да лицемерство заиста буде доведено до врхунца, Санадер се побринуо изјавом да је „Олујом“ Хрватска доказала одлучност да сама реши своје проблеме, што, сматра он, свет зна да цени. Што је то решавање представљало етничко чишћење више од 250.000 Срба из Хрватске, не занима много ни Санадера ни међународну заједницу, јер је – на њихово обострано задовољство – проблем Срба у Хрватској коначно решен. Постављати сада питања о поштовању људских и националних права Срба закаснило је и узалудно јер њихова колективна кривица има предност над политички коректном причом о људским правима. То ефикасно решавање националних и територијалних проблема, макар и на рачун неприкосновених људских права које је „Олујом“ демонстрирала Хрватска, историјска је лекција коју Србија и Срби нису никада успели да науче и спроведу. Зато су и платили, а плаћају и даље, најскупљу цену.

Све објективне политичке анализе и историјска истраживања показују да рат у Хрватској није настао само као резултат српске побуне, већ је био саставни део политичке традиције схватања и решавања српског питања. Очигледно је да сви релевантни политички, друштвени и страначки фактори у Хрватској стоје иза свог новоуспостављеног политичког оснивачког мита о домовинском и ослободилачком карактеру „Олује“ и ову поруку јединствено упућују јавности у Србији. Јасно је да су овако изложени ставови хрватских државних функционера нови велики изазов за

започете процесе нормализације односа између две суседне независне државе. Зато није ни чудно што се у Хрватској непрестано и одлучно одбацује научно и теоријски заснована теза о грађанском рату јер она руши тврдње о српској агресији и окупацији, као и о домовинском ослободилачком рату.

У нашем политичком животу никада није постојала та врста политичког јединства у оцени страдања српског народа у Хрватској. Постоје чак и веома гласне и политички утицајне снаге грађанске и либерално демократске оријентације које нам управо Месића и Санадера препоручују као узор у суочавању са прошлoшћу и стварању услова за развој добросуседских односа. Јасно је да се они никада неће моћи успоставити на здравим и трајним основама ако се од српског народа и даље упорно тражи да прође катарзу тако што ће се ослободити великосрпства и суочити се са злочинима почињеним у његово име. При томе, треба признати колективну кривицу за „агресорски“ рат у Хрватској и прихватити оцену да су Срби и Србија били агресори и окупатори, и да су сами себе протерали са своје земље у Хрватској, како то слављенички тврде Санадер и Месић. Зато, с пуно права, и даље можемо постављати питање шта то слави Хрватска када “Олују” проглашава за ослободилачку и домовинску војну акцију, чији је крајњи резултат било етничко чишћење стотине хиљада Срба.